

תה"ג 4602/07/20 - היועץ המשפטי לממשלה נגד חנה אררט

בית המשפט המחוזי בירושלים

תה"ג 4602-07-20 מדינת ישראל נ' אררט (שלאין)

לפני
העותר
כבוד השופטת חנה מרים לומפ
היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות המחלקה הבינלאומית בפרקליטות המדינה
על ידי ב"כ עו"ד אביטל ריבנר
נגד
המשיבה
חנה אררט
על ידי ב"כ עו"ד אורי אביב

החלטה

לפני עתירה להכריז על המשיבה, חנה אררט (שלאין), כבת-הסגרה על פי סעיף 3 לחוק ההסגרה התשי"ד-1954 (להלן: "החוק"), בגין ריצוי עונש מאסר בן 5 שנים (בניכוי ימי מעצרה), אשר הושת עליה לאחר שהורשעה בביצוע עבירות סרסרות למעשי זנות וסחר בילדים, בבית המשפט בעיר קונסטנצה ברומניה.

רקע

1. בין מדינת ישראל ובין רומניה קיים הסכם הקובע הודיות בהסגרת עבריינים, והוא האמנה האירופית בדבר הסגרה, אשר פורסמה בכתבי אמנה 647, כרך 17, בעמ' 87 (להלן: "האמנה") (נספח ב' לעתירה).
2. ביום 24.8.2018 הגישה ממשלת רומניה, באמצעות שגרירות רומניה בישראל, בקשה להסגיר לידיה את המשיבה לשם אכיפת עונש מאסר בן 5 שנים (בניכוי ימי מעצרה). עונש זה הוטל על המשיבה לאחר שהורשעה בבית המשפט ברומניה, בשל ביצוע עבירות של סרסרות למעשי זנות וסחר בילדים שתיהן בנסיבות מחמירות (נספח ג' לעתירה).
3. ביום 11.3.20 הורה שר המשפטים דאז, מר אמיר אוחנה, מכוח סמכותו לפי סעיף 3 לחוק, על הבאת המשיבה לפני בית המשפט המחוזי בירושלים, על מנת שיקבע האם היא בת-הסגרה לרומניה (נספח א' לעתירה). על פי בקשת ההסגרה, מדובר בעבירות על פי סעיפים שונים לקוד הפלילי הרומני: סעיף 213(1) בצירוף סעיפים 35(1), 77(a) ו-5, וסעיף 211(1) בצירוף סעיפים 35(1), 77(a) ו-5.
4. לפי סעיף 2(א) לחוק: "**בחוק זה עבירת הסגרה היא כל עבירה שאילו נעברה בישראל דינה מאסר שנה או עונש חמור מזה**", העבירות המפורטות בבקשת ההסגרה הן עבירות הסגרה (עבירת סרסרות למעשה זנות - עבירה לפי סעיף 199(א)(1) ו-2(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), עבירה שהעונש המקסימלי הקבוע בצידה הוא עד 5 שנות מאסר, ובנסיבות סעיף 203(א)(1) עד 7 שנות מאסר, עבירת הבאת אדם לידי עיסוק בזנות - עבירה לפי סעיף 202 לחוק העונשין בנסיבות סעיפים 203(א) ו-203(ב)(א)(3) שהעונש המקסימלי הקבוע בצידה הוא עד 15 שנות מאסר, ובנסיבות סעיפים 203(ב)(3) ו-203(ב)(4) עד 20 שנות מאסר).

5. על פי פסק דינו של בית המשפט בעיר קונסטנצה שברומניה, הרקע העובדתי לעבירות בהן הורשעה המשיבה הוא כדלקמן: בין השנים 2012 - 2013, ניהלה המשיבה, שהתגוררה אז ברומניה, עסקי זנות לשם עשיית רווחים, וזאת יחד עם בעלה ארפד שלאין (להלן: "ארפד") ועם שניים נוספים, Dumitru Tamer Elvis (להלן "אלביס") ו-Giolocai Ertan (להלן "ארטן"). במועדים הרלוונטיים, המשיבה עסקה עם אחרים בסרסרות נשים לזנות, חלקן קטינות, ונטילת רווחיהן, בעיר קונסטנצה. המשיבה שיכנה את הקורבנות בביתה, הסיעה אותן לנקודות המפגש וגבתה מהן את האתנן. בנוסף, המשיבה פיקחה אחר התנהלותן היומיומית והעבירה כסף שהקורבנות הרוויחו לאלביס וארטן.

6. המשיבה הביאה את אחותה הצעירה, ר.ש., בגירה במועדים הרלוונטיים, לידי מעשי זנות עם אדם אחר, כדי שתספק שירותי מין בתשלום אשר יועבר בחלקו למשיבה ולבעלה. על בסיס הגרסה של ר.ש. בחקירתה, קבע בית המשפט כי ר.ש. הגיעה לקונסטנצה במרץ או אפריל 2012, והחלה לעסוק בזנות בעידודם של ארפד והמשיבה, שאירחה אותה בביתה ודאגה לה להסעות. על בסיס עדותה של ר.מ.ל, קבע בית המשפט כי כל רווחיה של ר.ש. מעיסוקיה אלה הועברו לארפד, ומאוחר יותר גם לאלביס וארטן. כאשר נקראה ר.ש. להעיד בפני בית המשפט, חסרה בה מעדותה הראשונה.

7. עוד הואשמה המשיבה בעבירה של סרסרות, שהוחמרה בהמשך לעבירה של סחר בילדים שבה הורשעה. בחודש אוקטובר 2013 הביאה המשיבה את הקטינה ר.מ.ל., ילידת 1996, לידי מעשה זנות עם אדם אחר, כדי שתספק שירותי מין בתשלום אשר יועבר בחלקו למשיבה ולבעלה. על סמך ההודעה של ר.מ.ל. בחקירתה, קבע בית המשפט כי המשיבה ובעלה, שאותם הכירה דרך ר.ש. שאיתה התיידדה במהלך עבודתן המשותפת, הציעו לה לעסוק בזנות ולהעביר חלק מהרווחים אליהם, והיא הסכימה לכך. עוד מסרה ר.מ.ל. כי היא עברה לגור בביתם של המשיבה ובעלה, והם נטלו ממנה מסמכים מזיהים שלה ותעודת לידה של בנה, ולא השיבו אותם לידיה בתקופת שהותה שם. עוד קבע בית המשפט על בסיס עדותה של ר.מ.ל, כי הסכומים שהרוויחה במהלך עיסוקיה בזנות, וכן הסכומים שאותן הרוויחה ר.ש. כולם הועברו בשלמותם אל המשיבה או אל בעלה.

8. לבסוף, הואשמה המשיבה בעבירה נוספת של סרסרות, שהוחמרה בהמשך לעבירה של סחר בילדים בה הורשעה. בנובמבר 2013 הביאה המשיבה את הקטינה ק.א., ילידת 1998, לידי מעשה זנות עם אדם אחר, כדי שתספק שירותי מין תמורת תשלום שיועבר למשיבה ולבעלה. בית המשפט קבע על סמך עדותה של ק.א. כי היא הכירה את ארפד באוקטובר 2013 בעיירה Adamclisi, לאחר שזה יצר איתה קשר והציג עצמו בפניה בשם אנדריי, סיפר לה כי הוא רווק וכי הוא מעוניין במערכת יחסים איתה. ארפד הבטיח לה כי אם תבוא לגור איתו בקונסטנצה יסדר לה עבודה בתחום המחשבים במסגרתה תוכל להרוויח כסף רב. ק.א. העידה כי ביום 6.11.13, הגיע ארפד לעיר מגוריה ביחד עם אישה ששמה חני (שהתבררה להיות המשיבה), על מנת לקחת אותה לעבור לגור בביתם שבקונסטנצה. באותו יום הציג בפניה ארפד אישה בשם Doina, אשר התחזתה להיות אימו. עוד העידה ק.א. כי ביום 1.11.13, בעידודם של המשיבה ובעלה, היא החלה לעסוק בזנות. את כל רווחיה העבירה למשיבה ולבעלה. ביום 19.11.13 עזבה ק.א. את קונסטנצה וחזרה לעיר מגוריה. למחרת, הגיע ארפד אל בית ספרה של ק.א. והחזיר אותה בחזרה לקונסטנצה, יחד עם קטינה נוספת בשם ר.א. ביום 21.11.13 החלה ק.א. לעסוק שוב בזנות. באותו יום, שוטרים שזיהו אותה ברחוב לקחו אותה למרכז לילד. ביום 25.11.13 חזרה ביחד עם אימה לעיר מגוריה, ולא שבה עוד לביתם של המשיבה ובעלה. בעדותה בבית המשפט חזרה על דברים אלה, ובית המשפט מצא את גרסתה מהימנה.

9. עם מעצרה ביום 28.11.13, העידה המשיבה במשטרה, כי היא וארפד נישאו בשנת 2011, ושהם עברו בשנת 2012 לעיר קונסטנצה ביחד עם אחותה ר.ש. ועם אמה. המשיבה מסרה, כי אחותה ר.ש. עוסקת בזנות מזה שלוש שנים, והעבירה סכומי כסף לאחזקת הבית, ושמרה את שאר הרווחים לעצמה. כמו כן העידה, כי בעלה הסיע את ר.ש. ר.מ.ל ו-ק.א. אל המקומות בהן עסקו בזנות, וכי היא הצטרפה אליו בנסיעתו לפגוש את ק.א.. ביום 29.11.13 מסרה המשיבה הודעה נוספת, במסגרה העידה כי היא ידעה שבעלה מסייע את ר.ש., ר.מ.ל. ו-ק.א. לצורכי עיסוקן בזנות, אך הוסיפה שלא ידעה שהוא לוקח חלק מן הרווחים מפעילותן זו.
10. ביום 18.12.13 מסרה המשיבה עוד הודעה, במהלכה חזרה בה מן ההודעה מיום 28.11.13 בטענה כי זו הוכתבה לה. כמו כן, ביקשה למסור ראיות המוכיחות כי מצבה הרפואי לא תמיד מאפשר לה להבין את הנאמר לה, ושהיא אינה מבינה רומנית על בוריה מכיוון שלמדה ברומניה שנים ספורות מתוך 12 שנות לימודיה.
11. המשיבה נכחה בהליכים המשפטיים שנוהלו נגדה עד לתאריך 28.4.15. בנוסף, המשיבה נכחה בשלושה דיונים מקדמיים, ובעשרה דיונים שנוהלו במסגרת ההליך המרכזי בבית המשפט בעיר קונסטנצה.
12. ביום 2.6.15 המשיבה לא נכחה בדיון בבית המשפט, אולם יוצגה על ידי עורכת דין שנשכרה על ידה, וזו טענה כי המשיבה נעדרת מסיבות רפואיות. באותה עת לא הוגשו מסמכים התומכים בטענה זו. החל מתאריך זה נעדרה המשיבה מהדיונים. בשלב זה החליט בית המשפט להחמיר את האישומים נגד המשיבה לאישומים של סחר בקטינים, ועל כן התיק הועבר לבית המשפט של מחוז קונסטנצה, אשר מחזיק בסמכות העניינית בעבירות מסוג זה. בבית המשפט של מחוז קונסטנצה לא החל בהליך מחדש, אלא המשיך בהליך שהחל בערכאה הקודמת. נערכו שני דיונים נוספים ללא נוכחות המשיבה אך בנוכחות עורכת הדין מטעמה.
13. ביום 19.10.15 ניתן פסק הדין אשר הרשיע את המשיבה במיוחס לה. לפי בקשת ההסגרה, בכל הדיונים מהם נעדרה המשיבה היא הייתה מיוצגת על ידי עורכי דין, כאשר מלבד דיון אחד בו יוצגה על ידי עורך דין מטעם בית המשפט, המשיבה יוצגה על ידי עורכי דין מטעמה. המשיבה טענה באמצעות עורכת דינה כי אין באפשרותה להגיע לדיוני בית המשפט ברומניה בשל מצבה הרפואי והגישה מסמכים רפואיים לביסוס טענה זו.
14. במסגרת גזר דינה של המשיבה, שניתן אף הוא ביום 19.10.15, הושתו עליה העונשים הבאים: עשרים ושמונה חודשי מאסר בפועל בגין העבירה הראשונה הנוגעת לר.ש., שלושים ושמונה חודשי מאסר בפועל בגין העבירה השנייה הנוגעת לר.מ.ל., ושלושים ושמונה חודשי מאסר בפועל בגין העבירה השלישית הנוגעת לק.א.. נקבע, כי העונשים ירצו חלקם בחופף וחלקם במצטבר, כך שבסופו של דבר תרצה המשיבה עונש של 5 שנות מאסר. עוד נקבע, כי יש לנכות את הימים בהם שהתה במעצר, ועל כן נותר למשיבה לרצות עונש של 4 שנות מאסר, 11 חודשים, ו-24 ימים ברומניה.
15. על פסק הדין הוגש ערעור על ידי המשיבה באמצעות ב"כ, כאשר המשיבה נמצאת בישראל. ביום 20.1.16 נדחה הערעור.
16. ביום 2.7.20 הוגשה העתירה שלפניי, להכריז על המשיבה כבת-הסגרה לרומניה. לבקשת ההסגרה צורפו המסמכים הבאים: הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בקונסטנצה מיום 19.10.15, גזר הדין מיום 19.10.15, פסק הדין של בית המשפט לערעורים מיום 20.1.16, צו המעצר מיום 20.1.16, וכן עותקים מחומרי הראיות והחקירות שהוצגו בבית המשפט בקונסטנצה. ביום 15.1.20 צירף העותר מסמכים נוספים, ביניהם פירוט ההליכים ברומניה והיעדרות המשיבה, וכן מסמכים רפואיים הנוגעים להיעדרות המשיבה מהדיונים בבית המשפט ברומניה.

17. ביום 31.1.21 התקיים דיון בנוכחות הצדדים ובו טען ב"כ המשיבה, כי יש לדחות את העתירה.

טענות הצדדים

18. בפתח דבריו, טען ב"כ המשיבה כי יש לדחות את העתירה עקב כשלים דיוניים בהליך שהתנהל ברומניה, וכן משום שלדבריו המשיבה לא זכתה להליך הוגן. לטענתו, העברת ההליך לערכאה גבוהה יותר, נעשה בניגוד לחוק הרומני וללא ידיעת המשיבה. בעניין זה טען, כי המשיבה לא ידעה כלל על הליך הערעור, לא ידעה מי ייצג אותה, וכן לא קיבלה לידיה את תוצאות הערעור.

19. בנוסף, טען ב"כ המשיבה לשיהוי מצד רשויות רומניה, שבמשך שלוש וחצי שנים לא הודיעו למשיבה כי עליה לחזור לרומניה. לדבריו, אף במשפט עצמו התקבלה הטענה, כי היא אינה יכולה להגיע מסיבות רפואיות, אשר עודן מתקיימות היום. לפיכך, לדידו, תמוהה הבקשה כעת להסגיר את המשיבה, ועל כן יש לדחות את העתירה בגין שיהוי זה.

20. עוד, טען ב"כ המשיבה לסייג התושבות הקבוע בסעיף 1 לחוק, משום שלדבריו המשיבה הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות. לדבריו, המשיבה נולדה והתגוררה בישראל ונסעה לרומניה למספר שנים. בעת ביצוע העבירות לא שהתה ברומניה מרצונה אלא בכפיה על ידי גורמי עולם תחתון מקומיים. לפיכך, לטענתו המשיבה למעשה הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות וזכאית לסייג הקבוע כי זכאית לרצות את עונשה בישראל.

21. בנוסף, טען ב"כ המשיבה כי מצבה הרפואי מאוד קשה ואינו מאפשר את הסגרתה. לטענתו, המשיבה היא חולה סופנית, הנמצאת על כיסא גלגלים, וזקוקה לסיוע סיעודי באופן קבוע. לדבריו, המשיבה אינה יכולה להתחסן מפני נגיף הקורונה, ועל כן תהיה בסכנה גדולה בטיסה לרומניה וכן ברומניה עצמה. לדבריו, היא אינה מסוגלת לטוס או להפליג כלל. בנסיבות אלה, לשיטתו, יש לדחות את העתירה מטעם תקנת הציבור, וכן מאחר שיש להניח שרשויות רומניה לא ירצו את המשיבה כאשר היא נמצאת במצב רפואי כזה.

22. עוד בעניין תקנת הציבור, טען ב"כ המשיבה, כי צפויה למשיבה סכנת חיים אם תוסגר לרומניה. לדבריו, המשיבה קיבלה לכל אורך ההליך מסרים ואיומים מגורמים שונים בעולם התחתון ברומניה. לטענתו, מדובר באנשים שכלאו אותה עוד כאשר שהתה ברומניה לפני ההליכים המשפטיים, ואנשים אלו לא יהססו לפגוע בה ולמעשה חיה יהיו בסכנה מרגע שתגיע לרומניה.

23. בתגובה, השיבה ב"כ העותר כי לא נפל כל פגם בהליך שהתנהל ברומניה, וכי המשיבה הייתה מודעת להליך ומעודכנת בפרטיו. ב"כ העותר טענה, כי המסמכים הרפואיים שהמשיבה שלחה להצדיק את היעדרותה מהדיונים, מראים שהיה קשר רציף בינה לבין באי כוחה ברומניה, וכי היא הייתה מודעת להליך המתנהל. לגבי תוכן המסמכים הרפואיים מזמן הדיונים ברומניה, טענה ב"כ העותר כי הם אינם מראים על מצב קשה עד כדי שהיא לא יכולה להגיע כלל לרומניה.

24. בעניין המצב הרפואי הנוכחי, הוגש על ידי ב"כ העותר מסמך משב"ס בנוגע למצבה הרפואי של המשיבה (ת1). לטענתו, מן המסמך עולה שאמנם יש למשיבה בעיות רפואיות, אך הן מטופלות על ידי שב"ס, ואין מניעה לשנע את המשיבה לרומניה. כמו כן נטען, כי ככל שהמשיבה אינה מקבלת טיפולים מסוימים, הדבר נובע מסירובה לקבלם. אשר לטענה כי שלטונות רומניה לא ירצו את המשיבה במצבה הנוכחי- לכך השיבה ב"כ

העותר, כי רשויות רומניה עודכנו בדבר מצבה הרפואי של המשיבה, ולא הודיעו כי הם משנים את עמדתם. לדבריה, ככל שרשויות רומניה לא חוזרות בהן מבקשת ההסגרה, ההנחה היא שהן מעוניינות במשיבה על אף מצבה הרפואי.

25. בעניין התושבות, טענה ב"כ העותר, כי בין השנים 2005 ועד 2015 המשיבה לא התגוררה בישראל ואף לא ביקרה בה. כיוון שהעבירות בוצעו בשנים 2012 ו-2013, טענה ב"כ העותר כי לא ניתן לומר שהמשיבה הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות.

26. בעניין הטענה, כי נשקפת למשיבה סכנת חיים אם תוסגר לרומניה, לכך השיבה ב"כ העותר, כי נטל ההוכחה רובץ על כתפי המשיבה, והיא לא הרימה נטל זה ולא הציגה ראיות מספיקות להראות כי היא תמצא בסכנת חיים אם תוסגר. לכך הוסיפה ב"כ העותר, כי ניתן לצאת מנקודת הנחה שרומניה מדינה מתוקנת ושהרשויות יגנו עליה אם ישנם איומים על חייה.

27. בתשובה, חזר ב"כ המשיבה על טענותיו לפיהם היא לא ידעה על ההליך ברומניה, ולא הכירה את מי שייצג אותה בהליך הערעור. כמו כן טען, כי המסמך שהוגש שנערך על ידי שב"ס (ת/1) אינו מהימן ואינו משקף את מצבה הרפואי של המשיבה. בנוסף, חזר על טענתו כי מאחר שהמשיבה אינה יכולה להתחסן לנגיף הקורונה, לא ניתן לשלוח אותה לרומניה.

דין והכרעה

28. חוק ההסגרה מסדיר את המנגנון המאפשר הסגרת אדם הנמצא בישראל, לידי מדינה אחרת המבקשת להעמידו לדין פלילי בשטחה, כאשר ישראל והמדינה האחרת חתומות על הסכם או אמנה בדבר הסגרת עבריינים. למרות הפגיעה בחירות הפרט, החוק מאפשר הסגרה משום שישראל מחויבת לסייע למאבק הבינלאומי בפשיעה, ובכך גם לא תהפוך למדינת מקלט לעבריינים.

29. סעיף 2א לחוק מציב מספר תנאים מצטברים להסגרה, שבהתקיימם ניתן להכריז על אדם כבר-הסגרה. תחילה נדרש, כי בין מדינת ישראל למדינה המבקשת קיים הסכם בדבר הסגרת עבריינים (סעיף 2א(א)(1) לחוק). בענייננו, ישראל ורומניה חתמו על **האמנה האירופית** בדבר הסגרה, כאמור. בנוסף נדרש, כי אדם נאשם או נתחייב בדין במדינה המבקשת בשל עבירת הסגרה (סעיף 2א(א)(2) לחוק), שהיא עבירה שאילו נעברה בישראל דינה מאסר שנה או עונש חמור מזה. זוהי למעשה דרישת "הפליליות הכפולה", לפיה נדרש שהמעשה יהווה עבירה פלילית הן במדינה המבקשת והן במדינה המתבקשת. על תנאי זה לא חלק ב"כ המשיבה, מלבד הטענה כי המשפט שנעשה למשיבה ברומניה לא נעשה כראוי. תנאי נוסף להסגרתו של אדם הוא, שבין מדינת ישראל למדינה המבקשת תהא הדדיות ביחסי ההסגרה (סעיף 2א(ב) לחוק). גם על התקיים תנאי זה לא חלק ב"כ המשיבה.

30. הסייגים להסגרה מנויים בסעיף 2א(ב) לחוק, וביניהם סייג תקנת הציבור ממנו ביקש להיבנות ב"כ המשיבה. סייג נוסף קבוע בסעיף 1א לחוק-"סייג להסגרת אזרח". בהתאם לסעיף זה, אדם שעבר עבירת הסגרה לפי החוק ובעת עשיית העבירה הוא אזרח ישראל ותושב ישראל, לא יוסגר אלא אם כן בקשת ההסגרה היא כדי להעמידו לדין במדינה המבקשת, והמדינה המבקשת התחייבה מראש להעבירו בחזרה למדינת ישראל לשם נשיאת עונשו בה, אם הוא יורשע בדין ויוטל עליו עונש מאסר. אין חולק, כי המשיבה הייתה אזרחית ישראל בעת ביצוע העבירות, אולם ב"כ העותר וב"כ המשיבה חלוקים, האם המשיבה הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע

העבירות.

31. מאחר שבקשת ההסגרה היא לצורך ריצוי עונש ולא לצורך העמדה לדין, מתייתר הדיון בנטל הראייתי הנדרש לצורך הכרזה על אדם כבר-הסגרה הקבוע בסעיף 9(א) לחוק.

יריעת המחלוקת

32. המחלוקת בין הצדדים נעוצה, אפוא, בשלושה מוקדים. ראשית, האם נפלו פגמים דיוניים בהליך ברומניה באופן המצדיק את דחיית בקשת ההסגרה. שנית, האם המשיבה הייתה תושבת ישראל בזמן ביצוע העבירות וכפועל יוצא מכך חל עליה הסייג להגנת האזרח. שלישית, האם חל בעניינה של המשיבה סייג תקנת הציבור, בשל מצבה הרפואי ובשל טענתה שקיימת סכנה לחייה אם תוסגר לרומניה. להלן אדון בסוגיות אלה.

כשלים דיוניים ברומניה

33. לטענת ב"כ המשיבה, נפלו פגמים מהותיים בהליך ברומניה, בכך שהמשיבה לא ידעה על ההליכים המתנהלים נגדה, ובכך שלא עודכנה בדבר הערעור ותוצאותיו. מאחר שעומד כנגד המשיבה פסק דין חלוט של בית המשפט לערעורים ברומניה, חזקה שההליך התנהל כראוי. נטל ההוכחה, כי נפלו פגמים בהליך מוטל על המשיבה, ולא מצאתי כי היא הרימה נטל זה. מלבד טענות בעלמא, כי המשיבה לא הכירה את עורכי הדין שייצגו אותה בערעור, וכי חשבה שעקב מצבה הרפואי רשויות רומניה לא מעוניינות בה, לא הוצגה כל ראיה לפגם בהליך. בנסיבות אלה, לא מצאתי לקבל את הטענה, כי נתגלו פגמים בהליך שהתנהל ברומניה.

תושבות

34. אין חולק, כי המשיבה הייתה אזרחית ישראל בעת ביצוע העבירות. לטענת העותר, המשיבה לא הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות, בעוד שלטענת המשיבה, על אף שלמעשה לא שהתה בישראל באותה עת, יש להגדירה כתושבת ישראל משום ששהותה ברומניה הייתה כפויה ולא מרצונה.

35. המונח "תושב" בחוק ההסגרה נבחן ונותח רבות בפסיקותיו של בית-משפט העליון ונקבע, כי יש לפרש את המונח "תושב" בחוק ההסגרה לפי תכלית החוק ובפרט לפי תכלית תיקון סעיף 1א לחוק ההסגרה. כך למשל, בדנ"פ 8612/00 **ברגר נ' היועמ"ש פ"ד נה (5), 439 (להלן: "פסק דין ברגר")**, פורש המושג "תושב ישראל" כך: **"...המושג "תושב ישראל" על רקע תכליתה של הוראת סעיף 1א לחוק ההסגרה משמיענו אדם שזיקות התושב שלו לישראל הן כה-עמוקות, כה-ממשיות, כה רחבות-פרישה, כה-אמיתיות, כה-טבעיות, עד שכליאתו במדינה אחרת - מדינה לא-לו - תגרום לו סבל רב מן הרגיל, סבל אשר יוסיף עצמו על עצם הסבל שבמאסר. זיקתו של אותו אדם לישראל חייבת שתהא זיקה כה-עמוקה, עד שנוכל לומר ללא היסוס כי ישראל היא מרכז חייו, כי גורלו קשור בגורלה, כי רוב זיקותיו לאשר סביבו הוא לחיים בישראל" (שם בעמ' 461).**

36. הפסיקה אימצה את המבחן המשולב - אובייקטיבי וסובייקטיבי וקבעה, כי יש צורך ב"תושבות של ממש". וכך קבע בית-משפט העליון בפסק דין ברגר, בעמ' 471: **"המבחן שאומץ בפסיקת בית-משפט זה הוא מבחן משולב - אובייקטיבי וסובייקטיבי, ובלשונו של חברי השופט מ' חשין, מעשה השתקעות וכוונת**

השתקעות. במסגרת המבחן האובייקטיבי נבחנות זיקות התושבות של הטוען לתושבות במדינה, הכוללות את מקום מגוריו של הנדון, מקום מגורי המשפחה, המקום שבו מופקת הכנסתו, מנהגיו ואורחותיו, מקום עיקר נכסיו, שפתו, קשריו החברתיים וכיוצא באלו. במקביל, נבחנת כוונתו של הטוען לתושבות - האם כוונתו לקשור את גורלו עם מדינת ישראל, להוסיף ולגור בה דרך קבע ולהופכה למרכז חייו." (ר' גם בע"פ 1947/03 אורן נ' מדינת ישראל (26.8.03))

37. ככלל, נטל השכנוע בדבר אי היותו של המבוקש תושב ישראל מוטל על היועץ המשפטי לממשלה בבקשה להכריז על אדם כבר הסגרה. אני סבורה, כי עמד העותר בנטל להראות שהמשיבה לא הייתה תושבת ישראל, בעוד שהמשיבה לא הרימה את הנטל המוטל עליה לסתור זאת, ולא הצביעה על זיקה לישראל המראה על תושבות, כאמור.

38. אין חולק כי המשיבה התגוררה ברומניה בין השנים 2005 ועד 2015. מאחר שהעבירות התבצעו בשנים 2012 ו-2013, ניתן לומר שלכל הפחות במובן האובייקטיבי המשיבה לא הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות, שכן מדובר במי שעזבה את ישראל למשך עשר שנים, ואף לא הגיעה לביקור בישראל, גם לא לאחר שנעצרה ונחקרה בשנת 2013. מפסק הדין עולה, כי היא נשאה לאזרח רומניה, והתגוררה עמו בביתם שבקונסטנצה. אומנם, המשיבה טוענת שמרכז מגוריה היה בישראל וכי שהותה ברומניה הייתה באונס, אך לא הביאה כל ראיות לעניין זה, מלבד טענות כלליות אודות איומים ופחד מגורמי עולם תחתון. על כן, גם טענה זו נידחת, ומאחר שהמשיבה לא הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות, היא אינה זכאית להגנה שבסעיף 1 לחוק.

תקנת הציבור

39. לטענת ב"כ המשיבה, הסגרת המשיבה לרומניה אינה מתיישבת עם תקנת הציבור, זאת כאמור בסעיף 2ב(א)(8) לחוק, האוסר על הסגרתו של אדם למדינה המבקשת כאשר "היענות לבקשת ההסגרה עלולה לפגוע בתקנת הציבור או באינטרס חיוני של מדינת ישראל".

40. בתי המשפט נדרשו בעבר לשאלת פרשנותו של מושג "תקנת הציבור" בגדרי חוק ההסגרה, שמעצם טיבו הוא עמום (ראו למשל: ע"פ 4333/10 לביא נ' מדינת ישראל (13.2.2011), פסקה י'; ע"פ חזיזה פסקה 68; ע"פ 2521/03 סירקיס נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 337, 346 (2003); ע"פ 7569/00 יגודייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 529, 585 (2002)) (להלן: ע"פ יגודייב).

41. בע"פ מונדרוביץ עמדה כבוד השופטת א' פרוקצ'יה על טיבו של מושג תקנת הציבור: "עיקרון 'תקנת הציבור' אוצר תחת כנפיו ערכים שונים, שהמשותף להם הוא בהיותם בליבת יסודות השיטה המשפטית הישראלית. על ערכים אלה נמנית זכות היסוד של נאשם בפלילים להליך הוגן. בזכות זו שלובה גם הדוקטרינה של 'הגנה מן הצדק', אשר התפתחה בדורות האחרונים, והעצימה את ההגנה על זכותו של נאשם להליך פלילי ראוי. ערכים אלה מוחלים, על-פי שיטת המשפט בישראל, גם על החמורות שבעבירות המיוחסות לנאשם בפלילים" (שם בפסקה 110).

42. נפסק, כי מעשה ההסגרה ייחשב כמנוגד לתקנת הציבור, אם יש בו כדי לפגוע בצורה מהותית בתחושות הצדק, המוסר וההגינות של הציבור בישראל. עוד נפסק, כי היקף הפעלתו של הסייג האמור יהיה קטן: "בית המשפט לא יידרש לתקנת ציבור זו כעניין שבשגרה, והשימוש בה כמחסום לא ייעשה אלא

במשורה (ע"פ יגודייב, בפסקה 87). על הטוען לקיומו של הסייג של תקנת הציבור, רובץ הנטל, להציג "נתונים בדוקים, יוצאי דופן וכבדי משקל, אשר לפיהם תהיה הסגרה, בנסיבות המקרה, בגדר מעשה בלתי צודק בעליל או תעלה לכדי מעשה של התעמרות קשה במבוקש. מובן, שהכוונה איננה לכך שהמבוקש עלול להישפט ולהיאסר ולסבול עקב כך אתסבלו של נאשם, עציר או אסיר, שהרי זו מטרתה הלגיטימית של ההסגרה ותוצאתה הטבעית. המדובר בהתפתחות שהיא מעל ומעבר לתוצאה המשפטית המתוארת, אשר הינה צפויה וטבעית" (בג"צ 852/86 אלוני נ' שר המשפטים (10.3.87), בפסקה 17(ד)).

43. בית המשפט העליון שב וחזר על כך, שמדובר בנטל כבד ומשמעותי, וכי על הטוען לקיומו לבסס טענתו על עובדות ונתונים בדוקים: **"אין די בהעלאתן של טענות כלליות - טענות-של-סתם - ושומה על הטוען לייסד חשש ממשי לפגיעה בו שלא-כדין"** (ע"פ 6914/04 פיינברג נ' היועמ"ש (7.3.05) בפסקה 17). וראו גם בע"פ רוזנשטיין, בפסקה 29, שם נקבע, כי **"על הטוען לפגיעה בהוגנות ההליך להצביע על מכשלה קונקרטיית"**.

44. הפעלת הסייג של תקנת הציבור היא בחינת "חריג שבחריגים", ועליה להיעשות "בזהירות ובאורח מדוד, ותצטמצם למצבים קיצוניים בלבד, שבהם החשש לפגיעה בנאשם עקב ההסגרה היא בעלת עוצמה וכוח מיוחדים" (ר' בע"פ מונדרוביץ שם בפסקה 114). האמור נקבע, נוכח האינטרסים המדינתיים והבין-מדינתיים החשובים המגולמים בדיני ההסגרה: פגיעה ביחסים הבינלאומיים שבין ישראל לרומניה; חשש להפיכת ישראל למדינת מקלט לעבריינים; פגיעה בזכותה של מדינה להגן על עצמה מפני מי שלטענתה ביצע בשטחה מעשים פליליים; וסיכול מטרות מוסד ההסגרה- שמירה על שלטון החוק ומניעת מצב בו ייצא חוטא נשכר.

45. כעת, אבחן את טענות ב"כ המשיבה בראי פסיקה זו, בעניין השיהוי, בעניין מצבה הרפואי של המשיבה, ובעניין סכנת החיים הצפויה למשיבה אם תוסגר.

שיהוי

46. לטענת ב"כ המשיבה, יש לדחות את העתירה עקב שיהוי ניכר בהתנהלות רשויות רומניה, אשר לא ביקשו את הסגרתה של המשיבה במשך 3 שנים.

47. אינני סבורה, כי המקרה שלפניי הוא מאותם מקרים בהם התקיימו **"נסיבות חריגות-שבחריגות של שיהוי, העשויות לסכל את עתירתה של המדינה המבקשת"** (ע"פ 740/05 שובייב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.4.10), בפסקה 6). בעניינינו, אמנם בקשת ממשלת רומניה להסגרת המשיבה הוגשה למעלה משנתיים לאחר פסק הדין של ערכאת הערעור, אולם המשיבה לא הראתה כיצד שונה מצבה לרעה בעקבות שיהוי זה. יתר על כן, אף אם כן שונה מצבה לרעה, אין די בכך אלא **"שומה על המבוקש להוסיף ולהראות כי הסגרה באותן נסיבות של שיהוי תעלה כדי היותר מעשה בלתי צודק בעליל ... אם בשל השיהוי נוצרו נסיבות יוצאות-דופן כדי כך שהסגרתו של פלוני באותן נסיבות תהא שקולה כנגד פגיעה מהותית ברגשי הצדק והמוסר של הציבור בישראל"** (ראו ע"פ 3439/04 בזק (בוזגלו) נ' היועץ המשפטי לממשלה, [פורסם בנבו] (29.12.04); וראו גם ע"פ 6914/04 פיינברג נ' היועץ המשפטי לממשלה, [פורסם בנבו] (7.3.05)). ברי, כי בנסיבות המקרה שלפנינו המשיבה לא הוכיחה כי מדובר בנסיבות יוצאות דופן שיביאו לידי **"פגיעה מהותית ברגשי הצדק והמוסר של הציבור בישראל"** ו"מעשה בלתי צודק בעליל".

מצב רפואי

48. אין חולק, כי מצבה הרפואי של המשיבה אינו פשוט, וכי הסגרתה תהיה מורכבת מבחינה זו במיוחד נוכח מגיפת הקורונה, כאשר לדברי ב"כ היא אינה יכולה להתחסן. אולם, כאמור, על מנת לקבוע כי מתקיים סייג תקנת הציבור נדרש להראות כי תהיה פגיעה בעלת עוצמה מיוחדת וכי יוצר מצב של "מעשה בלתי צודק בעליל או תעלה לכדי מעשה של התעמרות קשה במבוקש". לאור עמדת שב"ס, המגובה בדו"ח רפואי, נראה שלא מן הנמנע שהמשיבה תוכל לעמוד בנסיעה לרומניה, וכי מצבה הרפואי, נכון לעת הזו, אינו מונע את הסגרתה ולא יוצר מצב קיצוני שכזה, כך שהסגרתה תהווה התעמרות ויצירת מצב בלתי צודק בעליל.

49. אשר לטענה, כי רשויות רומניה לא ירצו את המשיבה במצבה הנוכחי- העותר הודיע, כי עדכן את רשויות רומניה בדבר מצבה הרפואי של המשיבה, וכל עוד לא נמשכה הבקשה, נקודת המוצא היא שרשויות רומניה עדיין מעוניינות בהסגרת המשיבה לידיהן.

סכנת חיים ברומניה

50. גם טענות המשיבה בדבר סכנת חיים הנשקפת לה ברומניה, נטענו בעלמא מבלי לבססן על תשתית עובדתית ממשית. אין להסתפק בטענות בעלמא ובהצהרות, כי ברומניה ישנם מסמכים המעידים על סכנה זו, ורק מטעם זה היה מקום לדחות את הטענה על הסף.

51. מעבר לנדרש יוער, שחזקה כי מדינת ישראל חותמת על אמנות הסגרה עם מדינות בהן יש אכיפת חוק ושמירה על עצורים ואסירים. רומניה היא מדינה מתוקנת, ועל כן יש להניח שתפעל לסכל פגיעה במשיבה, ככל שיש ממש בטענותיה, כי נשקפת לה סכנה.

52. לפיכך, מצאתי לדחות את הטענות, כי יש להימנע מהסגרת המשיבה בשל מצבה הרפואי ובשל הסכנה הנשקפת לה ברומניה.

סיכום

53. סוף דבר, מהנימוקים שפורטו לעיל, אני מקבלת את העתירה ומכריזה על המשיבה בת-הסגרה לרומניה, לריצוי עונש המאסר אשר הושת עליה, בניכוי ימי מעצרה, בגין העבירות המפורטות בבקשת ההסגרה.

54. המשיבה אינה זכאית להגנה הקבועה בסעיף 1א לחוק, משום שלא הייתה תושבת ישראל בעת ביצוע העבירות.

55. המשיבה תוחזק במעצר באיזוק אלקטרוני עד להסגרתה בפועל.

לבקשת ב"כ המשיבה, בשל מצבה הרפואי, ההחלטה תשלח לצדדים ללא דיון.

ניתנה היום, ב' אדר תשפ"א, 14 פברואר 2021, בהעדר הצדדים.